

Una tardor seca en l'any més càlid

Després de l'estiu més càlid de les nostres vides, i enmig d'una situació de sequera que en alguns indrets del país començava a ser acusada, hi havia l'esperança que la tardor del 2022 pogués significar un punt d'inflexió pluviomètric. En comptes d'això, i malgrat que el setembre va ser plujós en alguns indrets, al final de l'estació el dèficit pluviomètric s'ha accentuat arreu del Berguedà.

Tardor seca arreu de la comarca

La tardor va començar verda i prou ufana a gran part del Berguedà, després d'un agost càlid però també força plujós en general. Ara bé, el setembre no va seguir el ritme tempestuós del mes que el va precedir i al llarg de les primeres tres setmanes amb prou feines va ploure. De totes maneres, en alguns sectors del centre de la comarca la pluja acumulada al llarg del mes va superar la mitja-

na climàtica gràcies als aiguats dels dies 23 i 24. Més endavant, els mesos d'octubre i novembre vam tenir entre 5 i 10 dies de pluja cadascun, però amb quantitats minses i clarament inferiors a la mitjana climàtica. Així, el conjunt de la tardor (de l'1 de setembre al 30 de novembre) ha resultat seca arreu del Berguedà, amb quantitats que en general han anat dels 100 als 200 mm de pluja, lleugerament superiors als 200 mm a sectors del centre de la comarca però clarament per sota dels 100 mm a punts de l'extrem sud. Respecte la mitjana climàtica, la pluja acumulada de setembre a novembre ha estat inferior a la meitat de la normal a punts de l'Alt Berguedà (41% a Guardiola de Berguedà) i sobretot de l'extrem sud, ja que Serrateix ha recollit només 63,2 mm en 3 mesos, que signifiquen un 34% de la mitjana climàtica de tardor. Ara bé, no ha

estat la tardor més seca mesurada en aquests observatori, ja que la de l'any 2004 es van recollir només 44,3 mm (23,6 mm al setembre, 18,2 mm a l'octubre i 2,5 mm al novembre).

Dos dies de pluja molt abundant al centre de la comarca

Sens dubte, l'episodi de pluja més generosa de la tardor berguedana va afectar la part central de la comarca entre el divendres 23 i el dissabte 24 de setembre, amb tempestes que durant la tarda, vespre i nit dels dos dies van acumular fins a 135 mm a la presa de la Baells o 131,6 mm a Berga, que signifiquen més del 60% del total de pluja caiguda durant aquesta tardor. Malauradament, aquests registres tan destacats no van ser la norma a la comarca, sinó que aigües amunt de la Baells la pluja va ser molt més modesta, amb 24,4 mm a Gisclareny, 24,7 mm a Guardiola de Berguedà o 27,0 mm a Bagà, fet que explica el tímid repunt de l'aigua embassada. La pluja d'aquells dos dies tampoc no va ser gaire més generosa a l'extrem sud de la comarca, amb 28,4 mm a Puig-reig o 31,7 mm a Serrateix.

Embassament a la baixa i temporada de bolets escapçada

La pluja caiguda a la capçalera del Llobregat durant la tardor no ha permès incrementar l'aigua embassada a la Baells, sinó tot al contrari. Estadísticament els mesos de tardor no sol produir-se un gran augment del nivell del pantà, més aviat hi ha un manteniment de les reserves, però enguany s'ha se-

Estació	Altitud (m)	Setembre	Octubre	Novembre	Tardor 2022
Cercs - la Baells	659	149.9	42.9	31.4	224.2
Berga	710	144.5	34.1	34.6	213.2
Gisclareny	1.386	98.7	57.8	35.2	191.7
la Quar	873	116.2	31.1	26.5	173.8
Queralt	1.167	88.6	26.1	22.7	137.4
Casserres	610	103.5	11.5	18.7	133.7
Castellar de n'Hug - el Clot del Moro	938	81.5	21.4	22.4	125.3
Bagà	793	64.0	31.0	27.0	122.0
Guardiola de Berguedà	788	57.6	29.0	18.0	104.6
Puig-reig	437	84.6	6.0	7.2	97.8
Serrateix	721	42.3	8.8	12.1	63.2

Figura 1. Precipitació acumulada (mm) durant la tardor de 2022 a les estacions meteorològiques oficials de la comarca.

guit reduint l'aigua embassada. Si bé en alguns moments de l'agost i el setembre es van arribar a produir lleugers repunts, a l'octubre i novembre la caiguda ha estat ininterrompuda, passant del 36% al 28%. Pel que fa a la temporada de bolets, que a l'agost havia començat molt forta a cotes altes, s'ha anat apagant al llarg de la tardor i en alguns sectors de poca altitud ha passat gairebé inadvertida.

Escàs dèficit pluviomètric a Berga

Berga ha estat un dels indrets de la comarca on més ha plogut durant la tardor del 2022, amb 213 mm de pluja acumulada, fins i tot per sobre de sectors d'alta muntanya. Aquesta quantitat significa un dèficit de només un 6% respecte la mitjana climàtica de la tardor, però és un valor força enganyós perquè l'excés d'aigua del setembre (144,5 mm caiguts en bona part en dos dies) compensa els altres dos mesos clarament secs: 34,1 mm a l'octubre i 34,6 mm al novembre.

Com es pot veure al gràfic, la tardor més plujosa mesurada a Berga aquests últims 68 anys de dades ininterrompudes va ser la del 1994, just després dels focs del Baix Berguedà. La més seca, força més que la d'enguany, va ser la de 1978, quan només van caure 42 mm en 3 mesos (0,2 mm al novembre). Malauradament, aquella tardor tan eixuta va acabar amb el greu incendi que el

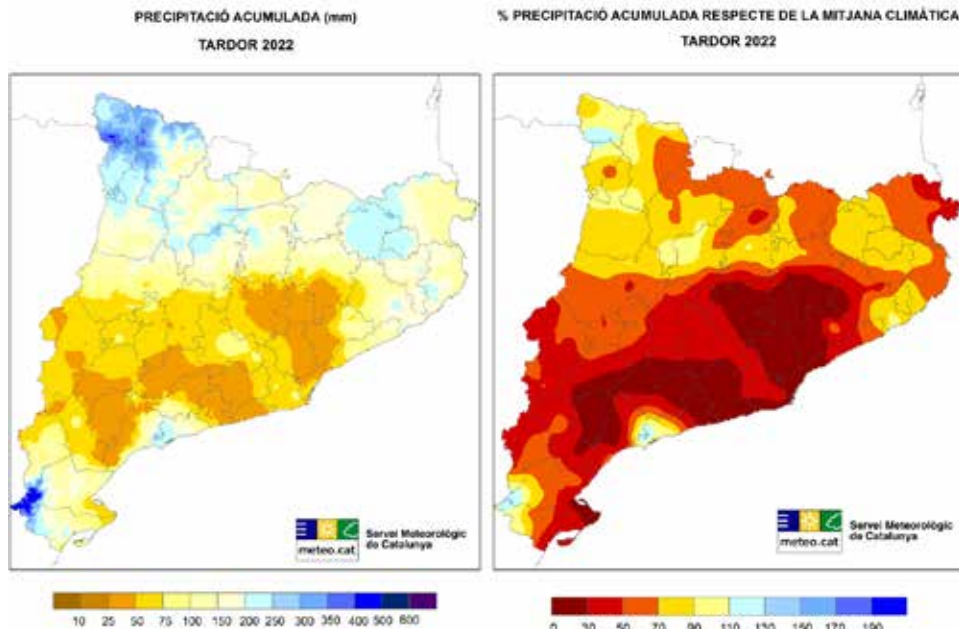

Figura 2. Precipitació acumulada (esquerra) i % respecte de la mitjana climàtica (dreta) durant la tardor de 2022 a Catalunya. Font: SMC.

dia 27 de novembre de 1978 va calcinar la solana de Queralt. A les imatges d'aquella tragèdia difoses per la Televisió del Berguedà s'hi veu l'herba ben seca (molt més que enguany per les mateixes dates) i s'hi narren les condicions excepcionals que van acompanyar l'incendi: vent fort, temperatura clarament sota zero i fins i tot alguna lleugera nevada. I és que aquells dies la situació meteorològica era la típica invasió d'aire fred del nord-est, amb vent molt fort, que sol provocar els valors de temperatura més baixos de l'hivern a les zones de muntanya.

Un octubre rècord en l'any més càlid de la història

A banda de la sequera, l'any 2022 passarà a la història per ser el més càlid mesurat fins ara a Catalunya, també al Berguedà. I ho serà amb tanta claredat respecte els que fins ara encapçalaven la llista (tots ells d'aquest segle), que això ja es pot donar per fet a principis de desembre, quan escric aquestes ratlles, independentment de com siguin les últimes setmanes de l'any. Fins ara el primer lloc del podi estava molt renyit i ben poques dècimes distingien els anys 2003, 2006, 2011, 2015, 2017 o 2019, però la temperatura mitjana anual d'aquest 2022 els superarà a tots d'entre mig grau i un grau. Destaca sobretot l'excepcional període de 7 mesos que ens va deixar un maig com un juny (inèdit), un juny com un juliol dels forts, un juliol que va resultar el mes més calorós mesurat a la comarca, un agost també força càlid, un setembre càlid però més moderat, l'octubre més càlid amb diferència i un dels novembres més suaus. Un any que de moment resultarà molt singular a nivell de temperatura, però en el context d'escalfament global accelerat no hi ha gaires dubtes que ben aviat en viurem de tant o més càlids.

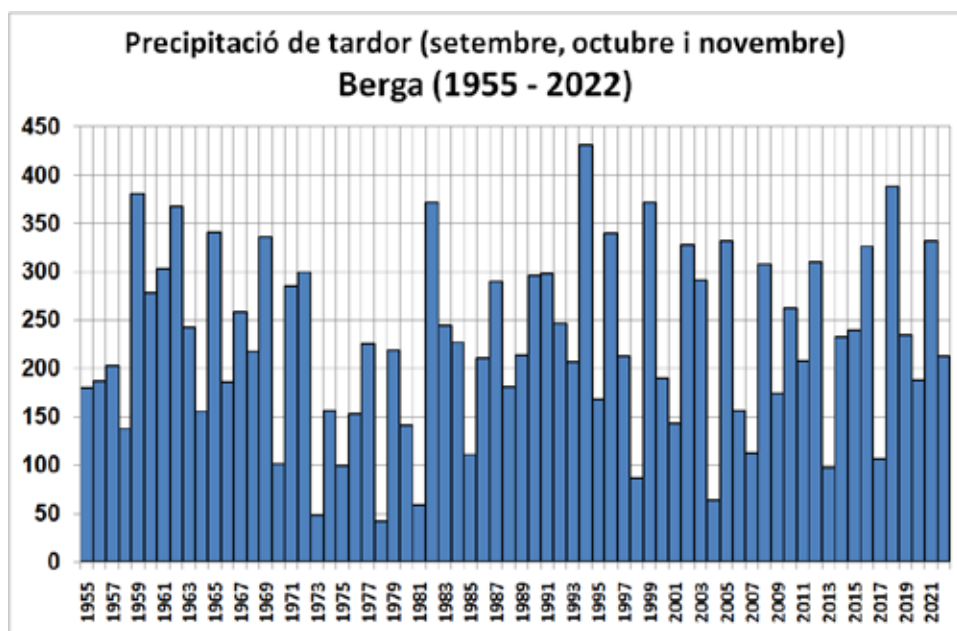

Figura 3. Evolució de la precipitació acumulada a Berga durant la tardor (1955-2022).

Aleix Serra i Uró